

KONSTANTIN
PRESLAVSKY
UNIVERSITY
S H U M E N

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ”

ФАКУЛТЕТ ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ
КАТЕДРА ПО ТЕОЛОГИЯ

Утвърждавам:

Декан:.....

КОМПЛЕКТ НА СТУДЕНТА

ПО

ПАСТИРСКО БОГОСЛОВИЕ

ШУМЕН
2016

**КОНСПЕКТ ЗА ИЗПИТ
ПО
ДИСЦИПЛИНАТА “ПАСТИРСКО БОГОСЛОВИЕ”**

Увод

1. Понятие за науката
2. Извори и спомагателни науки
3. История
4. Разделение

ОТДЕЛ I: ДУШЕПАСТИРЯТ

I. Субект на душепастирството

1. Православното учение за свещенството
2. Отците на Църквата за пастирското служение
3. Пастирското призвание
4. Подготовка за пастирско служение
5. Брак и свещенство
6. Семейният живот на пастиря
7. Животът на пастиря в съвременния свят
8. Християнското разбиране за света и човека - основа за пастирското служение

II. Главен обект на душепастирството

1. Грижа за душата
2. Цел и задачи на душегрижието
3. Трудности при душепастирството

ОТДЕЛ II: ПАСТВОТО ИЛИ ЕНОРИЯТА

III. Общо душепредпазно пастирство

1. Значение на енорията и задачи на общото душепастирство в селото и града
2. Семейството като обект на душепастирското служение
3. Енорийска катехизация
4. Грижи за духовното здраве на енорията
5. Пастирят като извършител на богослужението
6. Възпитанието на благоговейно отношение към богослужението - основна задача на пастиря
7. Евхаристията - средоточие на пастирското служение
8. Проповедта на Евангелието - дълг и призвание на пастиря
9. Енорийска дякония - необходимост и възможности
10. Православието и общественият живот

ОТДЕЛ III: ЛИЧНО ИЛИ ИНДИВИДУАЛНО
ДУШЕПАСТИРСТВО

1. Боговъплъщението и разбирането за човешката личност
2. Православната антропология
3. Необходимост, цел, задачи и принципи на частното душепастирство

IV. Обект на индивидуалното душепастирство

1. Детето в християнското семейство
2. Младежите в християнското семейство
3. Мъжът и жената - християни
4. Старият човек - християнин
5. Християнинът извън брака и в смесен брак
6. Християнското семейство
7. Християнинът и професията му

V. Индивидуалното душепастирство според духовното и физическото здраве на човека:

1. Здравето и болестта в биологически и духовно-нравствен смисъл

2. Пастирската грижа за духовно невежия
 3. Пастирската грижа спрямо различните темпераменти
 4. Пастирската грижа за болните и умиращите
 5. Отношение на пастиря към патологичните психични прояви
 6. Грижа спрямо случайно съгрешили и за упорстващия в греха
- ОТДЕЛ IV. ЧАСТНА ИЛИ ТАЙНА ИЗПОВЕД
- VI. Пастирската помощ и подготовка за покаянието и изповедта
1. Грехът като разпад на духовния живот
 2. Съзнанието за греховност - път към покаянието
 3. Подготовка за изповед
 4. Психология на покаянието
 5. Типология на каещите се
 6. Настроение и поведение на пастиря
 7. Начин на провеждане на изповедта
 8. История на изповедта
- VII. Специално душъръководно пастирство
1. Душепастирство за нравствено колебливия
 2. Душепастирство за благочестивия
 3. Душепастирство за усъвършенстващия се.

IV. Литература:

1. **Мелетий, митрополит Софийски.** Длъжностите и правата на свещениците. С подробно изложение на изповедта, брака и степените на родствата. София, 1897.
2. **Неофит, епископ Велички.** Пастирско богословие с каноническо право. София, 1910.
3. **Шавелски, Г.** Православно пастирство (Основи, задачи и дух на православно пастирско служение). София, 1929.
4. **Желев, Ив.** Господ Иисус Христос - единствен новозаветен Пастиреначалник и Първосвещеник. - Годишник на Духовната академия. Т. 49/45/3, 1979/1980, София, 1988.
5. **Николов, прот. Василий.** Поглед върху пастирските проблеми в посланията на св. ап. Павел до Тимотей и Тит. София, 1967.
6. **Миславски, Ю.** Психотерапевт или пастир. Към проблема за теологическата и хуманистическата парадигма в подпомагането на личността. - Педагогика, 1992, No 5, 93-100.
7. **Йоаникий, митр. Сливенски.** Размишления за пастирското служение. София, 2000.
8. **Александров, А.** Пасторологическите възгледи на митрополит Климент (В. Друмев). - Богословска мисъл, No. 1-4, 2001, с. 139-146.
9. **Стефанов, Ст.** Социалната мисия на Българската православна църква. Издателство „Аксиос“. Шумен, 2008.
10. **Йоан, схиархимандрит.** Пастирско богословие. София, 2009.
11. **Свещеник д-р Петър (Камен Гарена).** Пастирско служение и богослужебно песнопение. Издателство: Гутенберг. София, 2009.
12. **Маринов, М.** Нови религиозни движения. Благоевград, 2011.
13. **Левчев, Вл.** Масонството – митове и факти. С., 2011.
14. **Назърска, Ж. Шапкалова, Св.** История на религиозните деноминации в България. С., 2009.
15. **Кожухаров, В.** Християнската мисия в условията на поместната църква. В. Търново, 2010.
16. **Ваташки, Р.** Българската православна църква и римокатолическата пропаганда в България и на Балканите (IX – 30-те години на XX век). В. Търново, 2011.
17. **Карбен, Ал.** История на християнството. С., 2009.
18. **Фелми, К.** Въведение в съвременното православно богословие. С. 2009.
19. **Шмеман, Ал.** Историческият път на православието. С., 2009.

20. **Божков, Б.** Опасността за обществото от окултните практики в съвременния свят. Издателство: УИ „Св. Климент Охридски“. София, 2012.
21. **Стефанов, Ст.** Нестинарството. – Прозорец, № 2, с. 14-17, 2013.
22. **Шмеман, Ал.** Литургическо богословие. Издателство: Омофор. София, 2013.
23. **Александров, А.** Енорийската катехизация - възможности и перспективи. - http://www.bg-bogoslovi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=176:2011-09-06-09-08-55&catid=36:2010-05-15-19-38-29&Itemid=66
24. **Александров, А.** Енорийската катехизация - възможности и перспективи. - http://www.bg-bogoslovi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=176:2011-09-06-09-08-55&catid=36:2010-05-15-19-38-29&Itemid=66
25. **Миланов, Р.** Православните свещенослужители и духовната просвета на младите - http://www.bg-bogoslovi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=127:2011-01-11-13-32-52&catid=36:2010-05-15-19-38-29&Itemid=66
26. **Янев, Ив.** Грижата на енорийския свещеник за децата и младите хора в риск в контекста на евхаристийното общение (Основни насоки). - http://www.bg-bogoslovi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=169:2011-08-13-07-46-17&catid=32:iii-&Itemid=47
27. **Къосева, Св.** Проблемите на трансплантацията на органи, тъкани и клетки и социалното учение на Църквата. - http://www.bg-bogoslovi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=53:2010-03-04-10-06-37&catid=32:iii-&Itemid=47
28. **Нушев, К.** Предизвикателствата на неопетдесетното движение: пастирски и социални проблеми. - http://www.bg-bogoslovi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=99:2010-10-13-18-26-57&catid=32:iii-&Itemid=47
29. **Александров, А.** Пастрологическите възгледи на митрополит Климент (Васил Друмев). - http://www.bg-bogoslovi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=96:2010-10-12-19-18-01&catid=32:iii-&Itemid=47
30. **Янев, Ив.** Пастирско-педагогическата дейност на йеромонах Неофит Рилски (1793-1881). - http://www.bg-bogoslovi.com/index.php?option=com_content&view=article&id=170:2011-08-24-07-23-22&catid=32:iii-&Itemid=47, (посетен на 24.11.2014 г.)
31. **Янев, Ив.** Пастирски грижи за деца и млади хора в риск в древната Църква. - <http://dveri.bg/9dkyu>, (посетен на 24.11.2014 г.)
32. **Стефанов, Ст.** Монографията „Християнството и войната“ (1943 г.) от Борис Попов – богословски и духовно-нравствени аспекти (По случай 70 години от издаването на съчинението). – В: Историкии (сборник с научни доклади). Издателство „Фабер“. Велико Търново, 2014, с. 323-335. ISBN 978-619-00-0150-8

V. Форми на самостоятелна работа

1. Разработване на курсова работа по предварително зададена тема от учебната програма.
2. Сърфиране в православни сайтове, съдържащи материали по дисциплината (публикувани научни разработки на пастрологична тематика).

Критерии за оценяване на самостоятелна работа

За т. 1 от формите за самостоятелна работа (курсова работа):

Първо равнище – изготвяне по “готова схема” – **Среден /3/;**

Второ равнище – изготвяне по аналогия на даваните образци или ситуации – **Добър /4/;**

Трето равнище – изготвяне чрез преобразуване на овладяните способности и извеждане на свой извод – **Мн. добър /5/;**

Четвърто равнище – предлагане на оригинална теза и извод – **Отличен /6/.**

VI. Семестриален контрол на:

1. Присъствието на лекциите и семинарните упражнения.
2. Курсовата работа по предварително зададена тема.

Критерии за оценяване на ИРС

- **Първо равнище** (0-10 т.) – обща представа по дадената тема, наличие на съществени пропуски, неусвоени специфични термини, беден език – **Среден (3)**;
- **Второ равнище** (11-20 т.) – описателно извеждане на темата, допускане на неточности в използваните термини, сравнително добра езикова култура – **Добър (4)**;
- **Трето равнище** (21-30 т.) – продуктивно извеждане на темата, анализ на материала, адекватност на използваните термини; добра езикова култура – **Мн. добър (5)**;
- **Четвърто равнище** (31-40 т.) – извеждане на темата с разбиране на представения материал, умение да се открият основните моменти, точност и богата езикова култура – **Отличен (6)**.

VII. Условия за допускане до изпитна процедура:

1. Посещаемост на лекциите и семестриалните упражнения (минимум 40% от часовете).
2. Изпълнение на формите на самостоятелна работа.
3. Разработване на курсова работа по предварително зададена тема от учебната програма

VIII. Изпитна процедура

Основен елемент на изпитната процедура по дисциплината е писмена разработка на три въпроса от конспекта, определени чрез теглене на изпитен билет. Окончателната оценка се оформя въз основа на устно събеседване.

IX. Критериите за оценяването на знанията, уменията и компетентностите на студентите, на оформяне на изпитната оценка, на присъждане на кредити включват:

Писмена част:

- Първо ниво – отсъствие на основни моменти от темата/теста неусвоен понятиен апарат, беден език – Среден /3/;
- Второ ниво - репродуктивно-описателно извеждане на темата; допускане на неточности в използваните понятия, добра езикова култура – Добър /4/.
- Трето ниво – продуктивно-нестандартно извеждане на темата; използване на литературни данни и извеждане на своя теза; адекватност на използваните понятия; добра езикова култура – Мн. добър /5/.
- Четвърто ниво – творческо, самостоятелно, логично извеждане на темата, обосноваване и интерпретация на литературата; изявено отношение и позиции към темата; точност и богата езикова култура – Отличен /6/.

Главен критерий при оценяването на студентите е нивото на познаване на теоретичния материал, зададен от изпитната програма и неговото осмисляне в практически аспект. При колебание между две степени от шестобалната система се взема предвид представянето на студента при устното събеседване, както и трите задължителни за допускане до изпит елемента.

X. Принципи на формиране на оценката

Обективното формиране на оценката се основава на следните функции на оценката:

- **диагностична** – показва както колко успешна е работата на студента при овладяване на материята по дисциплината по време на курса на обучение, така и устойчивостта на знанията по теоретичните постановки и на уменията в практическата работа;
- **мотивационна** – студентът се стимулира за по-нататъшно овладяване на общообразователни компетентности;
- **прогностична** – въз основа на оценката може да се прогнозира развитието на студента в областта на дисциплината *Пастирско богословие* вкл. включване в магистърски и докторантски програми.

Комплектът е подготвен от доц. д-р Стефан Стефанов.

